

ბაზეთის ფასი:

12 თეთრი . . .	10 მ. —	კ.
11 ,, . . .	9 ,, 50 ,,	
10 ,, . . .	8 ,, 75 ,,	
9 ,, . . .	8 ,, —	
8 ,, . . .	7 ,, 25 ,,	
7 ,, . . .	6 ,, 50 ,,	
6 ,, . . .	6 ,, —	
5 ,, . . .	5 ,, 50 ,,	
4 ,, . . .	4 ,, 75 ,,	
3 ,, . . .	3 ,, 50 ,,	
2 ,, . . .	2 ,, 75 ,,	
1 ,, . . .	1 ,, 50 ,,	

იმერეთი

№ 278 ყოველ დღიური საკოალიტეო და სალიტერატურო გაზეთი № 278

წლიური ფასი ნაწილად შემოტანის ვადა

1. ხელის მოწერის დროს — 5 მ. და თბათის 1-ს — 5 მ.
2. ხელის მოწერის დროს — 4 მ., მარტის 1-ს — 3 მან. და მარტის 1-ს — 3 მ.
3. ხელის მოწერის დროს — 3 მ., მარტის 1-ს — 3 მ., თბათის 1-ს — 2 მ. და ენციკლოპედიის 1-ს — 2 მ.

ენც ამ ვადაზე ფულს არ შეიძლება, გაზეთის გაგზავნა მოესპობა.

განცხადებანი იმ კერძო კაცთა, ფირმთა და დაწესებულებათაგან, რომელნიც იმყოფებიან ანუ რომელთაც უკეთ თავიანთი უმთავრესი კანტორები თუ შპარტელბანნი კავასიისა და იმერეთის მხარეს გარეშე, მიიღებინან მხოლოდ საჯარო სახლის ლ. ე. მეტელის და ახმ.ის განცხადებათა კანტორის მიერ: Москва, Краковское предместье, 53, Париж, 8 Площадь Вирали.

კავასიის გარეშე ქალაქებიდან მიღებულ განცხადების ფასი მე-4 გვერდზე ორი შუართი სტრუქტურაზე, ხოლო პირველზე — ერთი აბაზი.

რედაქციისაკენ

„ივერიის“ რედაქციამ ბინა გამოიცვალა და გადავიდა უფრო მოხერხებულ ადგილას, სხვადღობრ ბარნის ქუჩაზე, სხელი კ. ადგილი-მე-სხიმილისა, კალაუჩინის ეკლესიის გვერდზე, ფოსტის ქანობობაზე.

იპეჭება და სომხობა დაყრივებით შეიარე პრემიათა „ივერიისა“ „ადგამა“ (Воскресенье), რამაინი გრ. ლ. ნ. ტრალსტრასა, იმ ხელის-მომწერათ, რამელი-თაქ 1 თებერვლაძე შეიარეჩანეს თითო თაყმანი.

ტელეფონი № 63. წამოადგენს № 9 (ასოციაციის რედაქცია).

სახსარო თაატრი
თბილისათს, 8 დეკემბერს, 1904 წ.

ქართლის დრამატიულის დასის მიერ წარმოდგენილი იქნება

ვალიან ბუნის საბავიოსოდ
პირველად ორი ახალი პიესა

ნაოზარედი
ანუ ჩეკუნური კეწტობანა

თანამედროვე სურათები 3 მოქმედ., ფაქტურ. გუნდასა.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნნი: ტასო ბაზიძე, ნ. ვაზარედი-ცაგარლისა, ა. კარგარეთელი, ოლ. ლევიკა, ნ. ჯავახიშვილი და სხვ.; ბ-ნნი: ვ. აბაშიძე, ვლ. მურია, ივანიძე, კ. მესხი, ს. სვიმონიძე, ნ. სარჯველადე, ვ. შაბიანიშვილი, ვ. შალიკაშვილი და სხვ.

საწევრო სეზონის ბილეთები ძალიანია. ადგილების ფასი ჩვეულებრივია — დასაწყისი საღამოს 8 საათი. ამსახვაობის დარქება.

ვახტანგის თაატრი
(მინილის ძუჩაზე)

კვირას, 5 დეკემბერს, ქართლის დრამატიულის დასის-მიერ წამოადგენილი იქნება

კატარა ქანი
დასმ 5 მოქმ., თაყ. აკ. წერეთლის.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნნი: ტასო ბაზიძე, ნ. ვაზარედი-ცაგარლისა, ა. კარგარეთელი, ოლ. ლევიკა, ნ. ჯავახიშვილი და სხვ.; ბ-ნნი: ვ. აბაშიძე, ვლ. მურია, ივანიძე, კ. მესხი, ს. სვიმონიძე, ნ. სარჯველადე, ვ. შაბიანიშვილი, ვ. შალიკაშვილი და სხვ.

ადგილების ფასი 20 კუპეიდან 2 მანეთამდე. დასაწყისი 8 საათზე. ამსახვაობის ვახვაობას. მონაწი რეჟისორა ვ. აბაშიძე.

ტელიისის სახსარინო თაატრი. ანტრეპრია საიბერ. თეატრის არტისტის

ლ. დ. დონსკოის
შბათს, 4 დეკემბერს, მე-8 ჯალა წამოადგენა

ლ. დ. დონსკოის მონაწილეობით პირველად ტელიისის სახსარინო თეატრში წამოადგენილი იქნება

მანკონი
დასმ 5 მოქმ., თაყ. აკ. წერეთლის.

პირველი კერძო სამკურნალო

მედიის ნაპასარდინისა
(კუპიაში, ვორონოვის ძეგლის პირდაპირ) ავადმყოფთ იღებენ ემინი ყოველ დღე, კვირადღეებს გარდა.

დ ი ლ ბ ი თ:
მ. 8. **ნიმუხიანი.** 9 საათიდან 10 საათამდე თვალისა. შინაგანისა და ნერვების ავადმყოფობისა.

მ. 8. **აბაშიანიანი.** 11—12 საათამდე — კანისა, და ვენერიულ ხორბრთულ ვადმყოფობისა.

მ. 8. **ბაბაიანიანი.** დღის 11—12 საათ, ქალისა და ბავშვთა ავადმყოფობისა.

მ. 8. **მამილიანიანი.** 12—1 საათ. ყელისა ყურისა და სხვების სატერებისა.

მ. 8. **თარაიანიანი.** 1—1 1/2 საათ. შინაგანისა და ბავშვებისა.

მ. 8. **ქარაიანიანი.** 1—1 1/2 საათ. შინაგან და ბავშვების ავადმყოფობისა — სამშობობით, ხუთშობობით და შბათობით.

მ. 8. **სოლოვიანიანი.** 9—11 საათამდე კბილების ავადმყოფობისა.

ქალი ემინი მ. 8. **მარაიანიანი.** 1 1/2—2 საათ. ქალისა და საბებო ავადმყოფობისა.

ს ა ლ ბ ბ ი თ:
მ. 8. **თარაიანიანი.** 7 1/2—8 საათ. ბავშვებისა და შინაგანი ავადმყოფობისა.

მ. 8. **არაიანიანი.** აწობის მიერ კბილურ და ბავშვთა ავადმყოფობის გამოკვლევას. 5 7 საათ.

მ. 8. **არაიანიანი.** 11—1 ს. უკეთეს სახელში და მსურველთ მასსა, აუტრის ყველის გამართავს საქმით ვინაჟსკას ემინის დანიშნებით.

რეკლამებისა და რეკლამების დაწერის ფასი ათი შუართი, დროითაფის უფასოდ; ფასი კონსილიუმისა და ოპერაციებისათვის — მორგებულად.

ლიწიანიანი.
Первая частная лечебница д-ра Наварина. Тяжелые противъ памяти. Воронеж.

ოპის აგზა

დამოუხმე და წარიღამი.

ადმირალ როკეტევისკისა და იაბონის ფლოტის ძალი. მეორე რანგის კაპიტანი კლადო ადარეგს როკეტევისკისა და ტროსი ფლოტს, რომელთა გემებისა და ზარბაზნების რაოდენობა შემდეგის ციფრებით გამოიხატება:

გემების რაოდენობა	15	33
ტონა	ტონა	ტონა
მთი წყალ-წყე.	95,200	216,000
ზარბაზანი	703	941
ამთიანი:		
დიდი	36	63
საშუალო	115	215
პატარა	552	664
სანდლო აპარტი	54	125
მგზავური	8521	14435

წყლის ქვეშ მოწყობილი სანდლო აპარტები, რომელნიც, როგორც ეხლანდელის ომის გამოცდილებამ გვაჩვენა, ვატილებით სჯამა წყლის ზეფით აპარტებს; იაბონელებს 52 აქვს, ადმირალ როკეტევისკის კი მხოლოდ 14. (ნ. ვ.)

წერილი ბრძოლის ველიდან.
ერთი აფიკერი, რომელმაც კლავიანის ბრძოლაში მონაწილეობა მიიღო, თავის ნაცრობს წერს:

„იმის ერთი ნაწილი რომ იყო დე, რა საშინელად ენახე და გამოვალე, ან თმა გაფითორდებოდა, ან ქუდიდან შეიშვლიდა, კვირა ნახვების განმავლობაში თმა გამოფითრდა. ჩვენი უბედურება ისანძინადღან უკან დახვეით დიწყო. საარტლერიო ბრძოლის დროს მე გენერალი რუტოვსკი, პოლოკონი ფონ-რაბენი, შტაბის უფროსი და გენერლის ორი აღიუტანტი მიწუხედ დაესხეით და საუზნის ქამა დავიწყეთ. ყველანი უშილობით დადილი-დათენთილი და ზარ-

ბანების გრილისგან გამოყრებულნი ვიყავით. გენერალი რუტოვსკი, ფონ-რაბენი და მე ერთ ქეაზედ ვისხედით, დანარჩენები კოტა მოშორებით. დღის 7 საათი იყო. გენერალმა არაყი შემომთავაზა, მაგრამ მე უარი ვუთხარი და რაღაც განკარგულების მისაცემათ წამოვდექი, უკებ თავიზრულ თითო-თითო ცხელი რაღაც შემომასხესო. გენერალ რუტოვსკის პირისახის მიგვირგო სისხლში ამოსვლილი და უფროსი ნივით დავინახე; ის კი შევაშინე, რომ გენერალი ამ დროს კბილებს საშინლად აკრამუნებდა. ყუმბარა ისეთის ძალით მოხვდა გენერალს, რომ მან ყირაშაღა გადაიარა. ჩემ წინ პირველ ეგლო პოლოკონი კი ფონ-რაბენი, რომელსაც კისრადგან მოშავო სისხლი თქრილით გამოდებოდა. კისრის ადგილას უშველებელი იარაქქონდა. მე მაშინვე მივხედი, რომ მხოლოდ რაბენის გადარჩენა შეიძლებოდა და ამიტომ საჩქაროთ ხმლით ტანისამოსი გავუქუი, ბარგი ჩამოვაშორე და იარაქ მალამო დავადე, მალამომ სისხლის დენა ხელაღვე შეაჩერა. იაბონელები თითქოს მიხედნენ, რომ ბრიგადის უფროსი მოგვეყვას და ჩვენს გორას ყუმბარა სეტყვასავით დაეყარეს. გორაზედ მხოლოდ მე და რაბენის აღიუტანტი დავრჩით. ორის თაფისა და კარვისგან სავსე გავაქეთ და დაქირალი პოლოკონი წაიყვანეთ. გონება კი ჰქონდა, მაგრამ ლაპარაკი არ შეეძლო. გზაში სტუდენტები შეგვხედნენ და იარა შეეუხეეთ, მაგრამ კოტა ხნის შემდეგ პოლიწინდით და მოკლულნი გენერალს შემოვიღეთ. ორის უფროსის მოკვლამ ჩვენი უკან დახევა შეაფერხა, ყველაფერი აირია. იაბონელები იერიშით წამოვიდნენ და 600 ნახაზედ საშინელი სროლა ავიტეტეს. დაქირალი ძლიერ ვერყვავდით, ორების შეხვევა შეუძლებელი იყო, რადგან იარის შეხვევის დროს დაქირალი მეორედ და მესამედ იჭებოდა. ერთს დაქირალს, რომელიც მე მიმყვანდა, მეორე ტყვიამოხვდა და ხელში შემოხავედა. ასე მთელი დღე ვაგრძელდა, მაგრამ ის რაც მეორე დღეს მოხდა, ის რაც ლაითთანამ გამოვცადეთ, საშინელემა იყო. როცა ვივინებ, ვფითრებდი ხოლმე. (ნ. ვ.)

კითხვის ნება მისცა. ტყვეები მთარგმნელის დახმარებით დღის ინტერესით ადგენენ თვალ-ყურს იაბონელების განხეთქს და შიგისეთ ამბებს პოენას ცდილობენ, რომელიც ომის გათავებისა და შევიდობიანობის დამყარების მოასწავებენ.

„ტყვე რუსები და მათი იარაღები ძალიან დამეგობრდნენ“. ისინი სწორად ხელი-ხელ გაყრილი დასერიანებენ და მუისივლებენ; ამასთან სიტყვებს საშინლად ამახინჯებენ და თუ სიტყვები შეშალდა, მიმიკასა და ხელების ქნევას მიმპრათვენ ხოლმე. (ნოვ, დ.)

პორტ-არტურის შტურმი. არტიტრის სააგენტოს კორესპონდენტი პორტ-არტურის შტურმის შესახებ შემდეგს იუწყება: პორტ-არტურის შტურმი 13 ნოემბერს შეუდგინდას დაიწყო. პირველ იერიშების დროს იაბონელებს გრლუნშანისა და კიკვიშანის ფორტების აღება და ბრუსტერის შეგება უნდოდა. იმავე დროს ერთი რაზმი ხუხნეს ხეობით წავიდა და გრლუნშანის უკან აწმენულ სუნუნშანის ფორტის აღება უნდოდა. 13 და 14 ნოემბერს უსაშინეზარა სეტყვასავით დაეყარეს. გორაზედ მხოლოდ მე და რაბენის აღიუტანტი დავრჩით. ორის თაფისა და კარვისგან სავსე გავაქეთ და დაქირალი პოლოკონი წაიყვანეთ. გონება კი ჰქონდა, მაგრამ ლაპარაკი არ შეეძლო. გზაში სტუდენტები შეგვხედნენ და იარა შეეუხეეთ, მაგრამ კოტა ხნის შემდეგ პოლიწინდით და მოკლულნი გენერალს შემოვიღეთ. ორის უფროსის მოკვლამ ჩვენი უკან დახევა შეაფერხა, ყველაფერი აირია. იაბონელები იერიშით წამოვიდნენ და 600 ნახაზედ საშინელი სროლა ავიტეტეს. დაქირალი ძლიერ ვერყვავდით, ორების შეხვევა შეუძლებელი იყო, რადგან იარის შეხვევის დროს დაქირალი მეორედ და მესამედ იჭებოდა. ერთს დაქირალს, რომელიც მე მიმყვანდა, მეორე ტყვიამოხვდა და ხელში შემოხავედა. ასე მთელი დღე ვაგრძელდა, მაგრამ ის რაც მეორე დღეს მოხდა, ის რაც ლაითთანამ გამოვცადეთ, საშინელემა იყო. როცა ვივინებ, ვფითრებდი ხოლმე. (ნ. ვ.)

ბოლოს იაბონელები თხრილებში შევიდნენ, რუსებს ხიშტებით დადარდნენ და 50 საფენის სიგდის თხრილები აიღეს. საღამოს 6 საათზედ რუსებმა იაბონელებზე იერიში მიიტანეს და უკან დააწვივნეს; ა საათზედ კი იაბონელებმა რუსებს თხრილები ისევ წაართვეს. ბრძოლამ და-მის 2 საათამდე გასტანა. შემდეგ რუსებმა ისევ უკანვე დაიბრუნეს თხრილები, მაგრამ იაბონელები ისევ ხიშტებით დაკონიენ რუსებს და პოხიცია მეოთხეთ დაიბრუნეს. იაბონელებმა მთელი ფორტი ვერ აიღეს, მაგრამ ფორტის ერთი ნაწილი კოტა ხნით ხელში ეჭირათ. რუსებმა უკან დახევა არ მოისურვეს და ყველანი იაბონელების მიერ განადგურებულ იქმნენ. რუსებს პოხიციის საშინელი-ათით ჰქონდათ გამაგრებული. იაბონელების მეორე რაზმი პალუნშანის ფორტის დაეცა და ოთხჯერ მიტანილ საშინელ იერიშის შემდეგ აიღეს ვანტოს გორის მთელი მხარე, ან ალგას საზარელი ბრძოლა იყო; რუსები და იაბონელები ერთმანეთში აირივნენ და ხიშტებითა, კონანხებითა და ხელოთ სსარად ყუმბარებით იბრძოდნენ. ბოლოს იაბონელებმა ბრუსტერის მახლობლად თხრილები მიინც აიღეს და შეინარჩუნეს. 203 მეტრისა იარის შტურმმა 6 დღეს გასტანა, ყუმბარებმა გორაკის მწვერვალს სულ მთლად დაამახინჯეს. იაბონელებმა განკრებ მეორე მხრიდან მიიტანეს იერიში რუსები იქით გაიტყვეს და გორა აიღეს, რუსებმა ფორტის მეორე რიგზედ დაიწვიეს (რ. ვ.)

სხალი აგზა

ქართულ დამატებულ საზოგადოების საგანგებო კრება დანიშნულია კვირას, 12 დეკემბერს, ქართლის თეატრის ფოიეში, კრებამ უნდა განიხილოს: 1) მოხსენება მმთა ზუბალაშვილების შეწირულების გა-

კითხვის ნება მისცა. ტყვეები მთარგმნელის დახმარებით დღის ინტერესით ადგენენ თვალ-ყურს იაბონელების განხეთქს და შიგისეთ ამბებს პოენას ცდილობენ, რომელიც ომის გათავებისა და შევიდობიანობის დამყარების მოასწავებენ.

„ტყვე რუსები და მათი იარაღები ძალიან დამეგობრდნენ“. ისინი სწორად ხელი-ხელ გაყრილი დასერიანებენ და მუისივლებენ; ამასთან სიტყვებს საშინლად ამახინჯებენ და თუ სიტყვები შეშალდა, მიმიკასა და ხელების ქნევას მიმპრათვენ ხოლმე. (ნოვ, დ.)

პორტ-არტურის შტურმი. არტიტრის სააგენტოს კორესპონდენტი პორტ-არტურის შტურმის შესახებ შემდეგს იუწყება: პორტ-არტურის შტურმი 13 ნოემბერს შეუდგინდას დაიწყო. პირველ იერიშების დროს იაბონელებს გრლუნშანისა და კიკვიშანის ფორტების აღება და ბრუსტერის შეგება უნდოდა. იმავე დროს ერთი რაზმი ხუხნეს ხეობით წავიდა და გრლუნშანის უკან აწმენულ სუნუნშანის ფორტის აღება უნდოდა. 13 და 14 ნოემბერს უსაშინეზარა სეტყვასავით დაეყარეს. გორაზედ მხოლოდ მე და რაბენის აღიუტანტი დავრჩით. ორის თაფისა და კარვისგან სავსე გავაქეთ და დაქირალი პოლოკონი წაიყვანეთ. გონება კი ჰქონდა, მაგრამ ლაპარაკი არ შეეძლო. გზაში სტუდენტები შეგვხედნენ და იარა შეეუხეეთ, მაგრამ კოტა ხნის შემდეგ პოლიწინდით და მოკლულნი გენერალს შემოვიღეთ. ორის უფროსის მოკვლამ ჩვენი უკან დახევა შეაფერხა, ყველაფერი აირია. იაბონელები იერიშით წამოვიდნენ და 600 ნახაზედ საშინელი სროლა ავიტეტეს. დაქირალი ძლიერ ვერყვავდით, ორების შეხვევა შეუძლებელი იყო, რადგან იარის შეხვევის დროს დაქირალი მეორედ და მესამედ იჭებოდა. ერთს დაქირალს, რომელიც მე მიმყვანდა, მეორე ტყვიამოხვდა და ხელში შემოხავედა. ასე მთელი დღე ვაგრძელდა, მაგრამ ის რაც მეორე დღეს მოხდა, ის რაც ლაითთანამ გამოვცადეთ, საშინელემა იყო. როცა ვივინებ, ვფითრებდი ხოლმე. (ნ. ვ.)

ბოლოს იაბონელები თხრილებში შევიდნენ, რუსებს ხიშტებით დადარდნენ და 50 საფენის სიგდის თხრილები აიღეს. საღამოს 6 საათზედ რუსებმა იაბონელებზე იერიში მიიტანეს და უკან დააწვივნეს; ა საათზედ კი იაბონელებმა რუსებს თხრილები ისევ წაართვეს. ბრძოლამ და-მის 2 საათამდე გასტანა. შემდეგ რუსებმა ისევ უკანვე დაიბრუნეს თხრილები, მაგრამ იაბონელები ისევ ხიშტებით დაკონიენ რუსებს და პოხიცია მეოთხეთ დაიბრუნეს. იაბონელებმა მთელი ფორტი ვერ აიღეს, მაგრამ ფორტის ერთი ნაწილი კოტა ხნით ხელში ეჭირათ. რუსებმა უკან დახევა არ მოისურვეს და ყველანი იაბონელების მიერ განადგურებულ იქმნენ. რუსებს პოხიციის საშინელი-ათით ჰქონდათ გამაგრებული. იაბონელების მეორე რაზმი პალუნშანის ფორტის დაეცა და ოთხჯერ მიტანილ საშინელ იერიშის შემდეგ აიღეს ვანტოს გორის მთელი მხარე, ან ალგას საზარელი ბრძოლა იყო; რუსები და იაბონელები ერთმანეთში აირივნენ და ხიშტებითა, კონანხებითა და ხელოთ სსარად ყუმბარებით იბრძოდნენ. ბოლოს იაბონელებმა ბრუსტერის მახლობლად თხრილები მიინც აიღეს და შეინარჩუნეს. 203 მეტრისა იარის შტურმმა 6 დღეს გასტანა, ყუმბარებმა გორაკის მწვერვალს სულ მთლად დაამახინჯეს. იაბონელებმა განკრებ მეორე მხრიდან მიიტანეს იერიში რუსები იქით გაიტყვეს და გორა აიღეს, რუსებმა ფორტის მეორე რიგზედ დაიწვიეს (რ. ვ.)

სხალი აგზა

ქართულ დამატებულ საზოგადოების საგანგებო კრება დანიშნულია კვირას, 12 დეკემბერს, ქართლის თეატრის ფოიეში, კრებამ უნდა განიხილოს: 1) მოხსენება მმთა ზუბალაშვილების შეწირულების გა-

კითხვის ნება მისცა. ტყვეები მთარგმნელის დახმარებით დღის ინტერესით ადგენენ თვალ-ყურს იაბონელების განხეთქს და შიგისეთ ამბებს პოენას ცდილობენ, რომელიც ომის გათავებისა და შევიდობიანობის დამყარების მოასწავებენ.

„ტყვე რუსები და მათი იარაღები ძალიან დამეგობრდნენ“. ისინი სწორად ხელი-ხელ გაყრილი დასერიანებენ და მუისივლებენ; ამასთან სიტყვებს საშინლად ამახინჯებენ და თუ სიტყვები შეშალდა, მიმიკასა და ხელების ქნევას მიმპრათვენ ხოლმე. (ნოვ, დ.)

პორტ-არტურის შტურმი. არტიტრის სააგენტოს კორესპონდენტი პორტ-არტურის შტურმის შესახებ შემდეგს იუწყება: პორტ-არტურის შტურმი 13 ნოემბერს შეუდგინდას დაიწყო. პირველ იერიშების დროს იაბონელებს გრლუნშანისა და კიკვიშანის ფორტების აღება და ბრუსტერის შეგება უნდოდა. იმავე დროს ერთი რაზმი ხუხნეს ხეობით წავიდა და გრლუნშანის უკან აწმენულ სუნუნშანის ფორტის აღება უნდოდა. 13 და 14 ნოემბერს უსაშინეზარა სეტყვასავით დაეყარეს. გორაზედ მხოლოდ მე და რაბენის აღიუტანტი დავრჩით. ორის თაფისა და კარვისგან სავსე გავაქეთ და დაქირალი პოლოკონი წაიყვანეთ. გონება კი ჰქონდა, მაგრამ ლაპარაკი არ შეეძლო. გზაში სტუდენტები შეგვხედნენ და იარა შეეუხეეთ, მაგრამ კოტა ხნის შემდეგ პოლიწინდით და მოკლულნი გენერალს შემოვიღეთ. ორის უფროსის მოკვლამ ჩვენი უკან დახევა შეაფერხა, ყველაფერი აირია. იაბონელები იერიშით წამოვიდნენ და 600 ნახაზედ საშინელი სროლა ავიტეტეს. დაქირალი ძლიერ ვერყვავდით, ორების შეხვევა შეუძლებელი იყო, რადგან იარის შეხვევის დროს დაქირალი მეორედ და მესამედ იჭებოდა. ერთს დაქირალს, რომელიც მე მიმყვანდა, მეორე ტყვიამოხვდა და ხელში შემოხავედა. ასე მთელი დღე ვაგრძელდა, მაგრამ ის რაც მეორე დღეს მოხდა, ის რაც ლაითთანამ გამოვცადეთ, საშინელემა იყო. როცა ვივინებ, ვფითრებდი ხოლმე. (ნ. ვ.)

ბოლოს იაბონელები თხრილებში შევიდნენ, რუსებს ხიშტებით დადარდნენ და 50 საფენის სიგდის თხრილები აიღეს. საღამოს 6 საათზედ რუსებმა იაბონელებზე იერიში მიიტანეს და უკან დააწვივნეს; ა საათზედ კი იაბონელებმა რუსებს თხრილები ისევ წაართვეს. ბრძოლამ და-მის 2 საათამდე გასტანა. შემდეგ რუსებმა ისევ უკანვე დაიბრუნეს თხრილები, მაგრამ იაბონელები ისევ ხიშტებით დაკონიენ რუსებს და პოხიცია მეოთხეთ დაიბრუნეს. იაბონელებმა მთელი ფორტი ვერ აიღეს, მაგრამ ფორტის ერთი ნაწილი კოტა ხნით ხელში ეჭირათ. რუსებმა უკან დახევა არ მოისურვეს და ყველანი იაბონელების მიერ განადგურებულ იქმნენ. რუსებს პოხიციის საშინელი-ათით ჰქონდათ გამაგრებული. იაბონელების მეორე რაზმი პალუნშანის ფორტის დაეცა და ოთხჯერ მიტანილ საშინელ იერიშის შემდეგ აიღეს ვანტოს გორის მთელი მხარე, ან ალგას საზარელი ბრძოლა იყო; რუსები და იაბონელები ერთმანეთში აირივნენ და ხიშტებითა, კონანხებითა და ხელოთ სსარად ყუმბარებით იბრძოდნენ. ბოლოს იაბონელებმა ბრუსტერის მახლობლად თხრილები მიინც აიღეს და შეინარჩუნეს. 203 მეტრისა იარის შტურმმა 6 დღეს გასტანა, ყუმბარებმა გორაკის მწვერვალს სულ მთლად დაამახინჯეს. იაბონელებმა განკრებ მეორე მხრიდან მიიტანეს იერიში რუსები იქით გაიტყვეს და გორა აიღეს, რუსებმა ფორტის მეორე რიგზედ დაიწვიეს (რ. ვ.)

სხალი აგზა

ქართულ დამატებულ საზოგადოების საგანგებო კრება დანიშნულია კვირას, 12 დეკემბერს, ქართლის თეატრის ფოიეში, კრებამ უნდა განიხილოს: 1) მოხსენება მმთა ზუბალაშვილების შეწირულების გა-

კითხვის ნება მისცა. ტყვეები მთარგმნელის დახმარებით დღის ინტერესით ადგენენ თვალ-ყურს იაბონელების განხეთქს და შიგისეთ ამბებს პოენას ცდილობენ, რომელიც ომის გათავებისა და შევიდობიანობის დამყარების მოასწავებენ.

„ტყვე რუსები და მათ

მო; 2) მისიგინება ქართულის თეატრის აწინდელ მდგომარეობაზე; 3) საგარეო ანგარიში შეზღავდეს ვასვლისა მომავლის 1905 წლის და 4) დამატებულ საზოგადოების 25 წლის იუბილეს პირობებს.

* საქველმოქმედო კანცერტი. 21 აბა დეკემბერს, არტისტულ საზოგადოების საფინანსო-დარბაზში გაიმართება ჩვეულებრივი ქართული კანცერტი ი. შ. წერეთლის საზოგადოების სასარგებლოდ. ბილეთები უკვე იყიდება საზოგადოების აკადემიისაში.

* შემოწარმულება. ცნობილი ქველმოქმედმა ბაბა იაკობ კონსტანტინეს ძემ ზუბაღაშვილმა იმპერატორს მარია თეოდორეს ასულის ყრუ-მწერტა სამარკუნელოს ტუალის განყოფილებას შესწირა 500 მანეთი საწარმულებლად საზოგადოებათა განსაზღვრებლად.

* სახალხო წარმოდგენა. ხვად, 5 დეკემბერს, რაგორც უკვე იცინა ჩვენმა მითხველებმა, ვეტელის თეატრში, მიხეილის წარმოდგენაზე, დანიშნულია მთავარი სახალხო თეატრის წარმოდგენა. წარმოდგენილი იქნება აკაკის მამოძღვებლის დრამა-პოემა „მარტა გინა“. მარტა გინის როლი შესასრულებს მისანობა ბანი ჩარკვიანი.

* მოქალ. საზ. რწმუნ. უგანასკელი კრება. დავს, 4 დეკემბერს, უგანასკელი კრება ექნება ტუ. მოქალაქეთა საზოგადოების რწმუნებულთა, რომელთაც საზოგადოების ვად უთავადებთ. რაგორც ამბობენ, მოქალაქეთა საზოგ. რწმუნებულთა არჩევნები მომხდება მომავალ 1905 წლის იანვრის პირველ ნახევარში.

* ვაკე შემოკრების გამო. საბუქის იმ კომისიის კრება, რომელსაც მინდობილი აქვს ქალაქ-ვაკედ მდებარე ადგილის დაწესება ქალაქის შემოკრების საქმე, იანვრულად დავს, 4 დეკემბერს.

* წმ. ანდრია. დავს, 4 დეკემბერს, დღევანდელ წმ. მიქაელის ბარბარესი. ამის გამო ექნებათ ალექსი დავს მწიგნობარს წმ. ბარბარეს ეკლესიაში.

* საქალაქო სამხედრო ბეჭდის საკრებულო. უკვე დაიწყო მუშაობა საკრებულომ, რომელსაც უკვე ამოიღეს კენჭი. ბეჭდვან სამი ჯან-მრაველი ადამიანი და სამსახურში მიიღეს; ამგვარად მთელი კომიტეტი ამჟამად შესრულებულია.

* აბოლოც. სასამართლოს თავმჯდომარე ბაბა სულივამ ბანდა, ქალაქის გამგებობას, წლის ჩვენებრში გამოთავდა სამსახურის ვად და ვითხოვ ახალი არჩევნები დანიშნა. ამასთანავე ბანი სულივამი.

ლევი დასუსტდა, თანხა ვარ, მომავალ არჩევნებში კუთი დავალო.

* საქალაქო სამხედრო ბეჭდის საკრებულო. უკვე დაიწყო მუშაობა საკრებულომ, რომელსაც უკვე ამოიღეს კენჭი. ბეჭდვან სამი ჯან-მრაველი ადამიანი და სამსახურში მიიღეს; ამგვარად მთელი კომიტეტი ამჟამად შესრულებულია.

* ქალაქის გამგებობის წევრი 5. 3. კვაჩავი უკვე შეუდგა ქალაქის გამგებობის საიურიდიკულტო საქმეთა შრომარბმის შეწყობას.

* თეატრის წარმოდგენა. ხვად, 5 დეკემბერს, რაგორც უკვე იცინა ჩვენმა მითხველებმა, ვეტელის თეატრში, მიხეილის წარმოდგენაზე, დანიშნულია მთავარი სახალხო თეატრის წარმოდგენა. წარმოდგენილი იქნება აკაკის მამოძღვებლის დრამა-პოემა „მარტა გინა“. მარტა გინის როლი შესასრულებს მისანობა ბანი ჩარკვიანი.

ქ ღ ი ვ ს . .

(სურათი სოფლის ცხოველებს).

მშენებელი მისის დღია იყო, მშენებელი ამოაშობს თვის ოქროს ფერის ხეობები, მისსადაც ხეობა გადმობულ არემარეს და მთელ სოფელს მშენებელი ელფერი მოპოვება ყოველგან მოპოვება იყო!.. ცხენების ქიხინი, ურბების ქიხინი და ქაიმების ვაუთავებელი კაცის საერთო ჰიზნს წარმოადგენდა.

ჩიტებიც კი მზიარულად ქიტებიცდნენ და არჩევირეს საამო ჰაიმინით ატობობდნენ. ყოველი კაცი, ყოველი სულიერი არსება ერთის აზრის აზრასრულდებდა მისწრაფვად — საღვთისა. რუმკაპურისა მოგნის სტობობდა ერთის სიტყვით, ცხოვრება სდულდა და ყველაფერს სულიერად ეტობობდა. მხოლოდ ერთი ქობი რადიც მოწყნარების სახით გამაიხსნებდა. სულიერი არსება იმაში არ იმყოფებო, რადაც უსამოგნო მტურდობებს წარმოადგენდა!

მშენებელი უხვად დანიშნა ქობის პატარა უმინო საკმელებისათვის თვის სხივები, თითქოს ამით უნდა თანაურბინოს ამ მოწყნარებ ბინასაო.

— წერ... წერ... დაიძახა ქობის პატარა კარებმა და გამოვიდა ახალგაზრდა

ქალი, მეტად ლამაზი და ტანდი. მისი ცრემლ-მორთული შავი თვალები მოწყვენილი გამოიყურებოდა და რაღაც უკმაყოფილება და სინაული ეჩნებოდა. ქალს გამოავა პატარა ბავშვი 7-8 წლისა, რომლის სახეზედც ამოიკითხავი, რომ მომავალში მეტად მკვირცხლი და გონიერი იქნებოდა.

— შენე, შეილო, როგორ დავგიყენებო?... შენე ამოსულა და ზენ კლდე გვიჩინა. მაგრამ იცი, შეილო, რა უსამოგნოა ეს ძილი, როდესაც მთავალგვირ უწყობება არ გაძლევს მოსვენებას... გინანეს, მაგრამ ამ ძილშიაც მუდმივი ბიძილი გიღვა თვალწინ, გინად გამოიღვიძო, მაგრამ არა, ამ შეგიძლია!.. დამერიო ნემო, როგორ დავგივიანდო!..

ნახევრად ტრეცილი ბავშვი დედა ქობის წინ დატოვა, თითონ ცოტადდნენ მანძილზედ მოშორდა, გაიხედ-გამოიხედა, იქვე გაუშლილ შარს დაავიკრდა და, რაკ არავინ დაინახა, სახლში დაბრუნდა, მწარეთ ამოიბოხა და იქვე ბავშვთან, ქობის პატარა მოაჯირთან ჩამოჯდა...

— მამა როდის მოვა?... ჰკითხა დედის პატარა სანდრომ.

— გუშინ უნდა მოსულიყო, შეილო, მაგრამ რომ არა სინანო!.. ღმერთო, შენ გვიშველ საწყურებს!.. დაიძახა დედამ და იტყულები გადმოვიტარა.

— დედა, რატომ სტირი?... მამა ხომ მოვა? ამის წინადაც ქალაქში წავიდა და, ვინ იცის, რა არ მოვიტინა, ხომ გახსოვს, აი ეხლაც ისე მოვა!..

— არა, შეილო, გენაცავებ, ეხლა ისე ვერ მოვა და იქნება სულაც იქ დარჩეს, ეხლა ხომ თავის ნებით არ წასულა!..

— აბა... ჰკითხა გავკვირების კილოთი პატარა სანდრომ.

— ეხლა ძალით წაიყვანა პოლიციამ და დაატუსაღა, ავერ ერთი წელიწადიც იქნება—ვი საწყალო ივანეს!.. ვინ იცის ეხლა, როგორ სწუხს და ჯავრობს ჩვენზედ, იმ დაწყვეტილ ციხის ცივ კედლებს შუა?!

— და რატომ დაივიწყეს?—ჰკითხა ნელის ხმით სანდრომ.

— რა ვიცი, შეილო, მტრება და შეური ხომ დაემეებებოდა ეხლანდელ დროში, მშენე გადმოტობს, თვარა საწყალ ივანეს რა მიზეზი ჰქონდა.

— როგორ, მამას ვინმე უღლიდა?... შური წამოიძახა სანდრომ.

— ხო, შეილო, უღლიდა, აი, ჩვენი დაკეივებელი აღუქსამე რომ არის, მაგრამ მოვა დრო, რომ... აქ დედამ სიტყვა ვეღარ დასრულა და ცრემლები გადმოსცვიდა.

— ნუ გეშინიან, დედა, მამა მალე მოვა და გავახარებს.

— ღმერთმა ნუ მომავლოს, შეილო, შენი იმედი, ვნახოთ?..

— ამ ლაპარაკში დროც კარგად გასულიყო და მზის სხივიც უფრო მაღლიდგან დაჰყურებდა ამ ორ არსებათა ბუდეს.

— იყავი, შეილო, აქ, მე კი წავიდა, საქმეს გავაყვებ, ვინ იცის, იქნება ღმერთმა ბიძისა და მართალად მოიღვეს მამა-შენი და, თუ ცოტა კარგად არ დაეუხებოდი, იმედი მთლად დაეკარგებოდა!.. ეს უთხრა დედამ და უკან, პატარა მოღმებულ ოთახში გავიდა; სანდრო კი ეხლად დაბტოდა და მზიარულად ერთობოდა.

ხშირად გზისკენაც იტურებოდა ხოლმე—მამის მოლოდინში იყო, ხშირად კიდევაც სტუტუდებოდა, მოეჩვენებოდა რაღაც მამის მსგავსი სურათი, მიბრუნდა—არავინ იყო. ამ ყოფაში იყო პატარა სანდრო და მამის ყოველ წუთში მოელოდა.

უცხად დაინახა, რომ ვიღაც კაცი მოვიდა, დაავიკრდა... მამა-ბა დაიძახა, სიტყვის თქმა და გაქანება პატარა სანდროს ერთი იყო. მამამ მოხეია თავის პატარა შეილის ხელები და მზურვალედ ჩაიკრა გულში, დიდხანს ჰკოცნიდა ხმის ამოუღებელი და არ უნდოდა გაეშვა, მაგრამ ბავშვი ანახდათ გაუხსტოდა ხელიდან და დედისკენ გაქანდა, რომ ესაგებნა მამას მასკულა და კარბებოდაც შესძახა დედეს უსახლგო სიყვარულით: „მამა მოვიდაო!..“

— „ძლივ!..“ დაიძახა დედამ, გამოვიდა გარედ და ჩახეია ქაზრს, რომელიც სიყვარულით მიეგება ცოლის სინარულს და დიდხანს უსიტყვოდ ელოდებოდნენ ერთმანეთს. ორივემ დაუსრულებელ მორგები შესტურა.

ივანე თავის ცოლ-შვილთან ერთად მზიარულად მიეცა და ელამარაკებოდა თავის ქირ-ვარშემდ.

სალამო ხანი იყო... მზე ოკენეს უფსკრულში ჩაუტრუბოდა და დღის ნათელ საღამომ წყვილიდამ შთანთქმა, დაიდა... დღემომა მოიკვიდათელი არე-მარე, თითქოს გაზაფხულის წყნარში ნივამც-კი შესწევტოდა ცელკი სობობა, მხოლოდ ამ საერთო ბუნების მუდგობის არღვევა უკავსე შეუერებელი ლაპარაკი, რომელიც პატარა ბავშვად ლამობის წინ ისევ თვის თავდასავსელ ვახარებოდა.

რ უ ს ე თ ი

ნოვოროსისკის საქალაქო ბიბლიოთეკაში გამოწერილი ყოფილა ბევრი საუ-

ეთესოა უფრო-გაზრდები, მაგრამ მზარეველობას ერთიან აუკრძალავს ამ გამოცემით გამოწერა და რუსეთის თუ უცხოეთის საუკეთესო მწერალთა ბიბლიოთეკა ნაწარმოებრივ გამოუთქვებია ბიბლიოთეკიან. „რ. ვედ.“-ის სიტყვით, ნოვოროსისკის ქალაქის გამგებობას განუზრახავს მოსთხოვოს, ვისაც უკრ-ასს, დაუბრუნოს ბიბლიოთეკის ის სასარგებლო წიგნები, რომელიც წაიღო და ბნელ საზღაფებში დაატყვევა.

— ბიბლიოთეკაში ხალხის თანდასწრებით გარკვეულ იქნა საქმე ჯამბოვის გროდნისკის მოკლისა. ამ საქმის გამო პასუხის ვებაში ხუთი კაცი იყო მიცემული. დაბარებული იყო 8 მ მოქამე. ნავიცმა მისამართებმა ყველა ბრლდებულნი გაამართლეს. (რ. ვ.)

— პეტერბურგში დაბრუნდა ერთი იმითთავანი, რომელიც დასჯილ იქნენ ტუხენოვის განაბოლების მოღვაწეთა მესამე კრების გამართვისათვის, საფლობარ-რუბაკინი. ამ მწერლის განსვენებულმა მინისტრმა ფონ-პლევემ მისკა საზღვარ-გარედ წაასლის ნება მი ბიბლიოთეკაში დავის დღეში აღარ დაბრუნებულყო. ამ რამდენსამე დღის წინად კი მიეცა მას დავა საზღვარ-გარეთიდან სამშობლოში დაბრუნების (რ. ვ.)

— „რ. ვედ.“ სიტყვით, ხარკოვიში ერთს ემაწილის ქალს ქ-ნ სავერსკისს, რომელიც მშენებელი ყოფილა კილის მკურნალობის კურსებისა, შეუღამისას ორი კაცი შესტურა საღმრ. ქალი ოთახში მარცო ყოფილა და კარების გაღება არ ნლომებია, მაგრამ დაუპატრებელი სტუმრებს იძულებულ გაუხდიათ კარები გაელო. ერთი სტუმართავანი სტატსკური ყოფილა ჩაქული, მეორეს სტატსკური მზიარად პალტო სეილა. ქალს შეუტინნავს, რომ პალტოს ქვეშ ამ კაცს პოლიციის მუნდირი ეცვა. სტუმრებმა დახრილი ეს სახლი, მისცეს რამდენიმე კითხვა ქალს, რომ გავიგოთ, ხომ არა ჰქონდა რა მთავრობის მიერ აღრძალულია. ქალს ევარდებოდა უპოვეს და წაიდან. გახუთი დასძინეს: ფინ იყვენეს კი საიდუმლო სტუმრები, —გამოურკვეველი დარჩა. იქნეს პოლიციის მუნდირის წყლობით, რომელიც ასე უადგილოდ გამოიყურებოდა პალტოს ქვეშინად, გამოავრკვიოთ მინც მისი ჩამკელების ვინაობა. რომ ესენი ჩვეულებრივ ბოროტ მომქმედნი არ ყოფილენ, ეს ეტიად სჩანს, რომ ქალისთვის სხვა შეურაცხყოფა არ მოუყენებიათ და იმისა, რომ სახლში შეეჭინეს და გაჩხრიკესა.

შ ე ლ ე ბ რ ე ბ ი

ბ უ ზ უ რ ა .

ბუზურას სახლი შესდულდა, იმედი იძახდა, მისსა გმობასა, იმედი იძახდა, იმ სახლისა, იმ სახლისა, ოღონისა და ნაღობობასა; იქ ყოფნას შეიღარებდა იმ სახლში თუ სიყველილის შემოკრდობასა.

იქ ვეღარ გასძლიო მან ყოფნა, გავიდა სხვას მზარესა, ბნელს არიუნებდა სინათლეს, შეუბრუნდა მზეს და მივარესა, ქირის მზახავს ეძებდა, თავისთან მალბარესა.

არ შეიძლება, ვერ იცნობს თვალი და ყური მწარესა, გემოს ვერ იცნობს თუ კაცი ენას არ გაუკარებსა, ხელი და თვალი ვერ იცნობს მთას რქით ნაღბ არესა, სანამდის თავისი ფეხი მთხვად არ ვადატარებსა.

უამაო—ღონით მიიწინეს, თამაშა შედარებსა; იტირო... გზრახავს, დაეკინის, ვეგოცხავს, ვეგეკარებსა.

წავა, დავკინებს სოფელში, იმ ტანჯავს არ ვაქმედებსა; იყვების, მოთიშენილი! ახლოს არ მივკარებსა.

ვინც გემო იცის, იმას კი ცრემლებიც მოედინება, იმანე მოლოაბარესა, ცქერა არ მოეწყინება;

არც საქმე მოაგონდება, ადარცა დაეძინება, გული გულს, სიტყვა სიტყვას ერთმანეთს უტყუებდა.

ერთი დახვედეთ ბუზურას, სველისგან შამოქოლია, ფეხის მორგეში ჩაფულულია, მტრისგან ვაკიტებულია.

თვალადგან ცრემლი სლიდა, მწარედ უწყვეტა გულია, ცოტად ეკლდა, მანამდე ამოხსნებოდა სულია,

დახსდნენ, ერთ-ერთს გაეფიბნენ, თავ-თავი შიბრალესა, თავ-თავის ვადსავალი ერთმანეთს მოუთვალესა,

რაც ჰქონდათ სატირელია სიტყვაც კი არ დაშლესა; ატირდნენ მასბარდოსად, ჰლონდათ თვალთავან ცრემლებსა.

თვალთავან ცრემლი, ვითა წყარო ვადმოდის ნელი იმ არეს; თვალს წითლდებდა, ყვირდებდა, მარწურეს, ანამამლეს.

საქმე ჰქონდათ სატიროლი, გულს ეხვიათ მური შავი, დიდ ქობას ვეღარ გაუღლებს გული კლდე და ლომი მკლავი.

ქირი მალი, ვერ გაუღლი, არ დამალო ქირამ თავი! ატირდა და ცრემლი წაჰსკდა, შივა ცურავს სველის ნავი.

რის მიზეზით იკარგოდა? მოავონდა თავის თავი, ეს სველი ვინ შეჰყარა?! ვინ ჩააცვა ტანთა შავი?!

სოფელსა და სიკაცსოლსა ემღურდა ბედით ავი! ქისკურა.

მზარულ მინს შესახებ.

ვისაც თვალ-ყური უღვენება ჩვენის უფრო-გაზრდობისათვის, შეზინნავდა, რომ ქართულ პრესის ყურადღება უკმაკნელდ დროს მიქცეულია ერთ ფრიალსაკირ-ბოროტო საგანზედ. ეს ის საგანია, რომ განდენეს უპირობენ დედანას სამეფლო-სეანეთის სამრეგლო სკოლებიდან ყვრილად და სამინისტრო სკოლებიდან საზოგადოდ.

ბევრი რამ დაიწერა იმის შესახებ, რომ სწავლა-განათლება ქართულის ერთს რამ დაიწერა იმის შესახებ, რომ მეგრულში და სვანებში არიან ნამდვილი ქართულისა და მათი განვითარება და განათლება უქართულიად ყვრილად შეუძლებელია, ყოველივე ეს საინანაო ქეშმარტება და ამის მტკიცება ხომ წყლის ნაყე იქნება, მაგრამ არიან პოლიტიკანები, რომლებიც სინდისს ოქროში სცვიან და ქეშმარტებას ტოლხში ჰქეღვენ, შამიან გველევით ეგვსსა სცხენენ ყოველსავე იმას, რაც ერთს სწობდა. იმთა სხვენაზედ ყოველს მამულიშვილს მოთმინება ვეარება და წერილ უმტკიცებს ამ პოლიტიკანებს, რომ იფინი სცვიან და ქეშმარტებას ხელს აფარებენ.. მაგრამ ვინა თვით არ იციან, რომ სცვიან? აბა, სთქვი, მადლობის რუსი არ არიან, როგორ აბილოდნენ, როგორ გაბარანდნენ!

საქმე მხოლოდ იმაშია, როგორც ბრძანა კერძო წერილში ერთმა დიდმა

ჩვენმა მამულიშვილმა, აწ უკვე განსვენებულმა, რომ ამ ვეებატონებს სურთ ჩვენის დახვედებით და დამცირებით ჯიბეც ვისკვილიან და მთავრობის ყურადღებაც დაიმსახურონ...

ყოველსავე ამას ჩვენი მამულიშვილები აღნიშნავენ, როგორც ქართულის, აგრედვე რუსულის გახვედების მტრულბეზე, მაგრამ ასეთმა მათმა დღადამ გარეუბნად ვერ შესცვალა და ქართველ ერის სწავლა-განათლების საქმეც უნუთვემო მღვდობარობაშია.

მწერლობის ლაპარაკი და ქალაგება ძირკვასი და ნაყოფიერი მხოლოდ მაშინ იტყვიან მის სიტყვას ვადენს აქვს იმ სვერსაში, რომელზედაც არის დამოკიდებული აღმდრულ საეთის ბედ-იღბალი; ამიტომ, რამდენიც უნდა სწერა ქართულ ერის შესახებ და სვან-მეგრულების ქართულობაზე, ამაო იქნება... შეიძლება წაიკითხო, თუცა ესეც საუთულია, მაგრამ თავს იღებდ არ შეიუწყებენ, რადგანაც ქართული მწერლობი, იმ ერთის ჯუგრის ადამიანთა წყალობით, არა საიმედოდ და საქმის არ მკლანდელ არიან აღიარებულნი.

ვისაც თვალს გაღაუჭულია ინგლისის ცხოვრებისათვის ამის წლის წინად და-და-დავირდება დღევანდელს მის ვითარებას—აკვირდება, როგორ შესლხა ამ ერმა ასეთის საბოვის გაღაფება ხალხს სავეთის-დღეობად და ან როგორ შეიძლება მებატონე ერმა ის უფლებანი მისცეს ქვეყნობაში, რომლითაც სარგებლობენ ინგლისის ახალმშენების ყოვლინი დიდა, ყველაფერი შესაძლებელი ყოფილა: ამის წლის წინად ძალ-მამობრების მოტრფილი ინგლისი დღეს სულ სხვა-ნაირად ეკიდება ახალმშენების მდგომარეობასა...

დაად, დამეს დეე ისე მოჰგვეს, მზე გახადოდა ასეუ მთაჟი!.

ინგლისის კიდევაც ამოვიდა ვე მზე, თუცა მის ამოსვლამდის წყვილიდამ ღამემ ბევრი მოკიმიემ ვარსკლავი იმსხვებოდა, ბევრი მნათობი გამოიბოდა თავის საღვრება, თუ ეს ასე იმომხდარყო, მზეც არ ამოვიღოდა; თუ ვარსკლავები არ გაქპრა, ვანთიადი თავს იჩენს და არც მზე ამოვა თავის ცხოველ-მყოფელობის სხელებს. ინგლისშიაც ასე მოხვდა. ბევრმა საზოგადო მოღაწემ შესწირა თავი მეფლის ერის ყვილი-ლორდების ძალ-მამობრებაზე ბევრი იწერებოდა, მაგრამ ვინ უღებდა ყურს?! და, როდესაც კრძოო კაცინ ვვრავრეს ვახსდნენ, მიელს ერს მიადებენ მონაწილეობას და გაიტანეს კიდევ თავისი. როდესაც ძალ-მამობრებაზე ბევრი იწერებოდა, მაგრამ ვინ უღებდა ყურს?! და, როდესაც კრძოო კაცინ ვვრავრეს ვახსდნენ, მიელს ერს მიადებენ მონაწილეობას და გაიტანეს კიდევ თავისი. როდესაც ძალ-მამობრებაზე ბევრი იწერებოდა, მაგრამ ვინ უღებდა ყურს?! და, როდესაც კრძოო კაცინ ვვრავრეს ვახსდნენ, მიელს ერს მიადებენ მონაწილეობას და გაიტანეს კიდევ თავისი.

მეცნიერებამ უკვე დაამტკიცა, რომ კანონი განვითარების, წინსვლისა ყველა ერისათვის ერთია; მაშასადამე, ის საშუალება და ღონისძიებანი, რომლებიც გამოცდვამო ერთს ერს განვითარების გახაზე, გამოადგება მეორესაც, თუ ოდნე მინც მწერნიას სისიკოცხლო ძილა და ხორც-მეტე არ არის მთელის კაცობრიობის ორგანიზმისა.

აბა, რომელი ქათა მყოფელი იტყვის, რომ მეგრული და სვანი ქართული არ

რომელიც აფეთქდნენ, მაგრამ მიზანში მოხვდნენ თუ არა, არ იცნან. ამ ნაღობ-სხეულებსაც ძირითად დაუშინეს, თითო თითო სუბმარინა მოხვდა, სამი კაცი დაიჭრა. — პორტ-არტურთან გამოგზავნილი დეპეშა იუწყება, „სევასტოპოლი“ ისევ სდგას. მაგრამ ვგონებთ, დაზიანებულია.

ლონდონი. 2 დეკემბერი (რეიტერი). პორტ-არტურთან იაპონიის უსიამოვნო სადგომში მყოფი რეიტერის საიგენტოს კორესპონდენტი იუწყება, მაღალის შიშით დასუსტებული კლასიკის ყველა ნაწილი დაზიანებულია და ნავთობსაფრის ხელებს. ნავთობსაფრის ხელებს დაზიანებულია დღევანდელი დღე. იმან დღითი მოახერხა აქედან გამოსვლა და ესლა ლია-ოტეშანში სდგას მოფარებული. მაღალ მისი აღება ძვირად დაუჯდება. იაპონიის ფლოტი წაება იაპონიის, რომ გემები ლოკებში შეიყვანონ, იაპონელები კვლავ მიიწევენ წინ მტრების ნავთობსაფრის ნაპირების გაყოფაზე ვეცადდნენ. ეს წინ წაწევა ტიანგე-კანის, იტმანის და ანძიშანის წინააღმდეგ სწარმოებს; მთავალი საიდროლო, მაგრამ ფორტები ერთობ ძლიერია. ამ ფორტების აღებას კიდევ ის ანდვლება, რომ სანგრების თხრა გაყინულ ნიადაგში უხადდება. სახელო ზარბაზნები, რომელიც მაღალ მოაზრე დადგეს, ქვეითა ჯარის დივიციას ფორტებზე მიხედის დროს.

სალომის დეპეშები
3 დეკემბერი

ბუღაბაშობი. დეპუტატთა ვადატა. დეფენდელი კრება რამდენიმე დღე შეწყვეტა ოპოზიციამ რომელიც სენადის სანადამზედ ჰმართავდა და არ აღდგენა ნების მიხედვით რეიტერის სიტყვა წარმოეცა. ავიღოდა თუ არა ტისა კორდონაზედ, დაიწყებდა ძახილი. ვადატეც სამსახურდანიანა! ამისთანა ამბავმა ჩახევიკარ საათს გასტანა და კრებაზე გადაიღო.

ოკიოტი. 2 დეკემბერი. თავდაპირველად ოკიოს შინაარსს წინააღმდეგ კაპიტან ერვალდისა, რომელსაც პირადად დასაქმებულია მოვალეობა. მაგრამ გადასცა საურაგეთის მობილიზაციის საბუთები.

პატივგაზრდი. უკვე შედგენილი დეპუტატ კურიატებისა 2 დეკემბრის თარიღით: 2 დეკემბრის ბრძანება არა ყოფილა. დღეს მოვიდა მუქედნის ლაქების უფროსი გენ-კაპლან ბარონი კულბარსი. სიყვარული იქნა დღისით.

ჟუქანინი. 2 დეკ. როგორც ხმა ისმის, იაპონელები გულ-მოადგილედ უგზავნიან ჩინეთის ჯარებს კრუცის ზარბაზნებს მანჯურის სამხედროებისაგან. სულ ჩინ ზარბაზნი გაუგზავნიათ ამ ბოლოს დროს.

სოფია. ხონთქრის კომისარის სადღეობის მოსვლას დღეს მოვლიან სოფიაში. ჰეიკოტენ, კვლავ დაიხლონება საქართველო. ამიტომ აღრიანობალის ვილაიეტის ლტოლვილთა დაბრუნება სამშობლოში გადამიდა.

სამაგოლი. რუსეთის გემმა „კარა“ დედა ოლგა-მ გაანარა ბოსფორი და გაემართა რუსეთს. ამ გემზე უფროსი „რეპროტინსა“ რომაელებსა და რუსთა ბევრნი მგურნალები და სანარტები. იაპონელთა მიერ დატყვევებული და შემდეგ განტყვევებული.

ბოქოი. ამ ნაღობსანთა ბანები, რომელთაც იერიში მიიტანეს სევასტოპოლში, სულ ყინულით ყოფილა გადალესნილი. მეტეორების ძლიან შეუწყურებია მიწებსა რუსებსა დიდი ღონისძიებანი იქიდალეს ჯერმანის გემის დასაცვლად. წინ ხადე გაუყუტეს ნაღობის დასაცვლად. გარს შემოაღულეს ხის და რკინის ჯებირი, ჯაჭვებით დატყვევდა.

საულო. რუსნი ემზადებიან სამხრეთად გაილაქრონ კარიაში. ამიტომ სიონ-ჩენში დიდი ფაქ-ფაქია, კანჯიუს გუბერნატორი იუწყება, რომ ახლის მო-

ლიტიკურის საზოგადოების წევრი ადვოკატ ხუბრაძენ და ემუქრებიან ჩემს სამოქმედო მარხასა.

დროებით რედაქტორი ზრ. შიშვიძე
გამომცემელი ა. სარაჯიშვილი.

გამოსაღები ცნობანი:

პარტიული მუხრანელი:
ზამთრის მთიანი მთიანი. — ჟორჯიანის ქუჩა, № 16, საკუთარი სახლი. სადამოს 6 — 7 საათამდე.

გამოცემელი კონსტანტინე გვირგვინი:
დის ქუჩა, სახლი მილოვისა, № 5

გამოცემელი გრიგოლ. — კიევის ქუჩა, № 19.

გამოცემელი სანიკო. ჰეტეროგენის ქუჩა საკუთარი სახლი.

დისაბიძე ალექსანდრე. — ლორის-მელიქიას და პარანის ქუჩის კუთხე ფოსტის პირდაპირ შესხევილის სახლი, № 18, იღებს ავადმყოფებს დღით 9 — 11 და საღამომთ 6 — 8-ჯერ.

გ. მ. მუსხელიანი. — კორძინის და დღის მოაგონის ქუჩის კუთხე, სახლი სენა-ნიშვილის, № 11. მიადგის თავალი ავადმყოფებს; დღით 12 — 2 ს., საღამომთ 6 — 7 ს., კარდა სამშობლოს.

ალექსი-მისიური. სარდას სარდასის-სე. იღებს საღამომთ ავადმყოფებს და სასარდ-სქესებზე ორგანიზაციის დასრულებული უკვლავ, საზღვრების 5 საათამდე 6-მდე. იღებს ქუჩა, № 15.

პილის შიში 6. ტაშელაშვილი
იღებს ავადმყოფებს 9 საათამდე საღამოს 5 საათ, იღებს ქუჩა, № 31.

გამოცემელი გრიგოლ
30 ნოემბერს 1904 წ.

ვექსელის კურსი 3 თვით:

ლონდონში 10-ფრ. სტ.	93,70
პარიზში 100 მარკაში	—
ბერლინში 100 მარკაში	—
ბრუსელში 100 ფრანკში	—
სანქტ-პეტერსბურგში 100 რუბლში	37,30
ბუდაპეშტში 100 ფორინტში	94,45
პროკიში 100 ლევიში	46,30
ბიოგრადში 100 დინარში	37,52 1/2
4% სასაქონლო ბონდები	6 — 7 1/2%
4% სახ. სესხის 1902 წ.	91 1/2
4% გვირგვინი ფურც. სახელ. სააღდ.	—
მშობლი ბანკის	—
5% პირველი მონაგ. მომგ. ბონდები 1864 წ.	89 1/2
5% მთავარი მონაგ. ბონდები	—
ბონდები 1866 წ.	422 წ. გაყ.
5% გვირგვინი ფურც. სახელ. სააღდ.	—
სახელი სააღდ. ბანკის	316 წ. გაყ.
5% მთავარი მონაგ. ბონდები	—
6% გვირგვინი ფურც. სახელ. სააღდ.	—
6% გვირგვინი ფურც. მთავარი ბანკის	—

ს ა ვ ა დ ე მ ი ა ტ ო მ ი :

ქალაქის საზოგადოებრივი საბავაშრო. — მიხედვით ქუჩა, სასაზოგადოებრივი ფსი საერთო ოთახში — 12 მან. ცაქცე ოთახში — 60 მან. თვეში.

ქალაქის სამკურნალო. — მუხრანის ქუჩა, სახლი ტერ-ოხიშვილისა. რჩევა უფასოა, დარბო-თათის რჩევა და წამლობაც უფასოა. სამკურნალოს გამეჯობი გ. თარხანიძე.

ქალაქის სამკურნალო განყოფილება:
ავსტრიისა. — კახეთის ქუჩა, სახლი ტერ-ოხიშვილისა. გამეჯობი გ. თარხანიძე.

ქუჩის — ალექსანდრევის ქუჩა, სახლი მელქონისა, ექიმი კ. გელაშვილი.

სარეზინის — გორაკის ქუჩა, სახლი ვიდიკარისა. ექიმი თათველიანი.

თავადასამ სამკურნალო. — კრილივის და გელაშვილის ქუჩის კუთხე, სახლი ლობიძისა, № 15 (ლობიძისის სტამბის ხეში სარეზინის). ავადმყოფი უფასოდ აღდგენ რჩევას. სამკურნალოს გამეჯობი გ. თარხანიძის დასაქმებული ექიმი ქალაქ ბუთაქა.

ქალაქის საზოგადოებრივი სული ავადმყოფთათვის. — უფასო, იმყოფება კოვჩის ქუჩაზე. ბარონ ტრენგაუზენისა და ევროპის სახლი. ექიმი მ. კელმანიშვილი.

სიფილით ავადმყოფთა ძალათვის — ავადმყოფი იმყოფება ავსტრიის, პეტერ-ბაგის მკურნალობის, 25 ავადი უფასოა, 15 ავადი — უფასო, თვეში 12 მან. რჩევა ექიმი ისტამანიძე.

ს ი ა

ტუილის ქალაქის სასანიტარო-აღმასრულებელ კომისიაში ჩარიცხული ექიმებისა, რომლებმაც უფასო სამკურნალო დახმარება უნდა გაუწიონ დარბ ავადმყოფთა.

ავადმყოფთა უნდა მიმართონ საექიმო დახმარებისათვის რომელსაც ქვემოდად-ნიშნულ ექიმთაგანს, მაგრამ სასურველი მიმართონ უფრო მახლობლად მყოფს.

ალადაშვილი. ალექსანდრე სტეფანის ძე. იღებს ავადმყოფებს დღით 7 საათ. — 9 საათ. საღამომთ 8 საათ. — 9 საათ.

ადრესი: ევზარხანის მოედანი, სინოდალურ კანტორაში.

ბადალინი, ალექსანდრე გიორგის ძე. 10 საათ. — 11 1/2 საათ. (ცენტრალურ სამკურნალოში), საღამომთ 5 საათ. — 7 საათ. სახლი, ბარანის ქუჩა, ავეჯულის რიგი. სახლი თამაშევისა № 16.

ვახაშვილი. ოტტო გიორგის ძე. დღით 7 საათ. — 9 საათ., საღამომთ 7 ს. — 9 საათ.

მინილის ქუჩა, მინილის საავადმყოფოს შენობაში.

ჯანიბაშვილი. ესტატე ნიკიტის ძე. დღით 7 ს. — 9 ს., საღამომთ 7 ს. — 9 ს.

სოლოლაკში, ახალღობის ქუჩა, სახლი № 17

ელჩივი, მნაკან რომანოვის ძე. დღით 7 ს. — 9 ს., საღამომთ 5 ს. — 7 ს. მინილის ქუჩა, სახლი № 111.

ჯაბლოვსკი, იოსებ მათეს ძე. დღით 10 ს. — 11 1/2 ს. (კუთის ქალაქის სამკურნალოს განყოფილებაში), საღამომთ 5 ს. — 8 ს., საღამომთ.

გრიბოიედის ქუჩა, სახლი № 40

ასპუოვი, ნიკოლოზ გერასიმეს ძე. დღით 10 ს. — 11 1/2 ს., (ქალაქის სამკურნალოს გუგის განყოფილებაში), საღამომთ 5 ს. — 7 ს.

ალექსანდრეს ქუჩა № 36.

მირზაბეგი, მიხეილ ივანეს ძე. დღით 7 ს. — 9 ს. საღამომთ 7 ს. — 9 ს. კრასნოგორსკის შესახვევი № 8.

სათსუროვი, ივანე თამაშის ძე. დღით 8 ს. — 9 ს., საღამომთ 4 ს. — 5 ს. ალექსანდრევის ქუჩა № 6.

თათუმოიანი, ტიგრან მათეს ძე. დღით 9 ს. — 1 ს. (ქალაქის სამკურნალოს ხარევის განყოფილებაში), 8 ს. — საათ. საღამომთ სახლიში.

კრწანისის ქუჩა, სახლი თიროვისა № 11

ხატისკოვი, ნიკოლოზ დავითის ძე. დღით 7 ს. — 8 ს. და საღამომთ 4 ს. — 6 ს. აგრეთვე დღით 10 ს. — 12 ს. სამკურნალოს ავსტრიის განყოფილებაში.

ბუბუოვის ქუჩა № 27.

შხაბუროვი, არტემ ივანეს ძე. დღით 10 — 12 ს., საღამომთ 7 1/2 — 8 1/2 ს. გონანის ქუჩა, № 30 (ჩუღურეთში).

შხაბუროვი, ანა ივანეს ასული, დღით 10 — 12. (ქალაქის სამკურნალოს დედაობის განყოფილებაში), საღამომთ 5 — 6 ს. სახლიში, — ბაქოს ქუჩა, სახლი № 7.

მეცნიერება

გამოვიდა და ისეილება ყველგან
ნაწიკი ს. მისხის
ტ. 1. II+533 გვ.
ავტორის სურათით და ავტორგრაფით, გამოცემა ს. ფარცხლოვისი, ფსი ერთი მ. უმთავრესი საწიკი № 1. გამეჯ. ს. ზოგადმეცნიერ.

კატალოგი

წამოცემელს ნება-დართულია ქართულ ბიუტისი.
ფსი 15 კაპ.
ვისაც სურს ყიდვა, მიმართონ ქართულ დამატულ საზოგადოების კანტორაში ბ-ნ დავ. ნახუციშვილის (3—3)

ახალი საქართველო ჟურნალი
„ნ ა კ ა დ უ ლ ი“
ს უ რ ა თ ე ბ ი თ

გამოცემა მინია ფორმა და მოვლილი ჰმართათვის
თვეში სამი წიგნი: ორი მცირე წიგნი და ერთი მოზრდილთათვის, პედაგოგიურ ფურცლის დამატებით.

წელიწადი იანვარში 1 ნომერამდე.
შუკრის ფსი: ერთად ორივე გამოცემა ღირს წელიწადში 5 მან. ცალკეც 3 მან. ნახევარის წილი ორივე გამოცემა 2 მან. 50 კაპ.; ხელის მომწერს შეუძლიან თვეში თითო მანეთი შეიტანონ. ფსი თითო ნომრის: მოზრდილთა ჟურნალი — 25 კ., მცირე-წილთა ჟურნალი — 15 კაპ.

რედაქცია იმყოფება ალექსანდრის ქუჩა, № 5, სახლი პოპოვისა, საღამომთ მარამ ივანეს ასულის დეპუტისი.

ქელის მოწერა მიადება: რედაქციაში, წერილების გამაგრ. საზოგადოების კანტორაში და ექვანის ავტოტთან.

ფსტის ადრესი: ტიფის, რედაქცია ჟურნალი „НАКАДУИ“.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА НА 1905 Г.
на большую ежедневную с полной программой, выходящую в Баку, газету
„БАКИНСКАЯ ИЗВѢСТІЯ“
(ЧЕТВЕРТЫЙ ГОДЪ ИЗДАНИЯ).
ВЪ ГАЗЕТѢ ОБЪЩАЛИ УЧАСТІЕ:
С. Ф. А-фъ, Н. П. Ашенковъ, Е. З. Барановъ, П. А. Берлинъ, В. Богучарскій (В. Я. Яковлевъ) Мг. Вронъ, Б. К. Бухъ, Х. С. Варданянъ, П. А. Васильевъ, Д. Ведробисели, (Д. К. Малиевъ), Ю. А. Веселовскій, В. С. Вейнштейнъ, К. Воиновъ, В. И. Азъ, Горячъ, М. М. Гутманъ, В. А. Евангулова, В. И. Ивнскій, (В. Борскій), А. С. Изгоевъ, М. В. Кедейшъ, Шаповаловъ, Н. П. Козерековъ, А. Н. Котельниковъ, М. Мелик-Шахназаровъ, Металевъ (Ф. Ф. Троицкый), А. И. Новиковъ, Н. А. Паладий, А. В. Петришевъ, Конст. М. Пономаревъ, Н. С. Семеновъ, С. С. Семеновъ, Орель Семьянъ, А. С. Скляръ, М. А. Ставinskій, М. Ф. Славинская, Л-ръ Я. Соколовскій, Ю. Стекловъ, В. Ф. Тотомицкый, А. Ю. Флинь, В. И. Харитонъ, Г. Н. Шрейдеръ, И. И. Шрейдеръ, Эвель, Эхо и др.
Газета имѣетъ собственныя корреспонденты въ кружнахъ городовъ Кавказскаго края, а также въ С.-Петербурѣ, Москвѣ и заграничѣ.

ПОДПИСНАЯ ЦѢНА:

Для городовыхъ подписчиковъ	Для Чер. гор., Бакилова, Балахъ, и иногород. подписчиковъ
На годъ . . . . . 7 р. — к.	8 р. 50 к.
На 6 мѣсяцевъ . . . . . 4 — „	5 — „
На 3 мѣсяцевъ . . . . . 2 — „	3 — „
На 1 мѣсяцъ . . . . . 1 — „	1 — „

Для годовыхъ подписчиковъ допускается разсрочка.

Для городов.	Для иногород.
При подпискѣ . . . 3 р.	3 р. 50 к.
Къ 1 апрѣля . . . . . 2 „	3 — „
Къ 1 июля . . . . . 2 „	2 — „

Годовые подписчики на 1905 г., внесшие при подпискѣ полностью всю подписную сумму, получаютъ въ 1904 г. газету, со дня подписки БЕСПЛАТНО.
(3—3—1). Редакторъ-издатель Н. А. Гриневъ.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА на 1905 г.
на ежедневную (не исключая и послѣдствѣнныхъ дней) дешевую, литературную, иллюстрированную и общественной жизни (по расширенной программѣ) увеличенномъ размѣрѣ, имѣющую возможность замѣнить дорогія газеты газету
„КАВКАЗСКІЙ ЛИСТОКЪ“
ГОДЪ III
ПОДПИСНАЯ ЦѢНА:
За 340 годовыхъ номеровъ (форматъ газеты 13 1/2 X 9 1/2 вершковъ)

	На годъ.	На полгода.	На мѣсяцъ.
Въ Тифлисѣ	2 р. 50 к.	1 р. 60 к.	35 к.
Съ пересылкой	3 р. 75 к.	2 р. — к.	40 к.
Заграничю	8 р. — к.	5 р. — к.	1 р. — к.

Для служащихъ казаческихъ ж. д. военныхъ частей, сельскихъ общественныхъ канцелярій (черезъ управление, командировъ и уѣздныхъ начальниковъ) съ пересылкой на годъ 3 р. 20 к. Отдѣльные номера въ Тифлисѣ по 2 коп., а въ другихъ городахъ и на станціяхъ желѣз. дор. по 3 коп.

Новые подписчики 1905 года, желающіе получить теперь же газету — доплачиваютъ до 1-го января въ Тифлисѣ 20 коп., а иногород. 30 коп., за каждый мѣсяцъ.

Редакція, вступаая въ третій годъ изданія своей газеты и ища навстрѣчу читателямъ, особенно серьезное вниманіе обратитъ на кавказкую и общероссійскую хронику, на свѣдѣнія русско-японской войны, а также на художественный отдѣлъ, помѣщая всевозможные рисунки вѣт войны и общественной жизни.

Торговому классу, какъ мѣстоу, такъ и россійскому, будетъ давать свѣдѣнія о прибылхъ грузахъ, наложенныхъ платежахъ и о грузахъ, неполуившихъ покупателей и пр. необходимыя свѣдѣнія.

Така на объявленія: траурныя отъ 1 р. до 2 руб., обыкновенныя на 1-й страницѣ 4 коп., на остальныхъ — по 3 коп., за строку петица. Квартирныя и трудовыя — по 20 коп. за каждое объявленіе.

Пріемъ подписки и объявленій: въ Тифлисѣ — въ редакціи, уголъ Ртищевской и Сололацкой, домъ Бегутовыхъ, № 22; въ типографіи газеты „Кавказскій Листокъ“, Великинская, № 7; въ „Бюро труда“ — Фриланская площадь, противъ кверы, караванъ-сарай Тамашевыхъ. Иногородные адресуютъ въ Тифлисъ на имя редакціи. Газета имѣетъ собственную, совершенно новую типографию, которая принимаетъ частныя и казенныя заказы по цѣнамъ вѣт конкуренціи.
Редакторъ-издатель Н. И. Тамашевъ.
(3—3—2).

პირველი ქართული ენაზე
ყველასთვის სსჭირი და სასარგებლო წიგნი
უცხო სიტყვათა ლექსიკონი
რომელშიც შეკრებილია და განმარტებულია ათი-ათასამდე უცხო სიტყვა ყველასთვის გასაგებების ერთად და მავალითობით, რუსულის და უცხო ენის საშუალოდ ლექსიკონების, სსჭიკებისა და წიგნის უფასოდ-გაზიკების გამოცემა-შეღებელი იოსებ ბეგაშვილის-მხარე. წიგნს დროულად აქვს დათხრობა, ფრანკული, ინგლისური და სს. უცხო სსწავლაში და წინადადებანი, რომელიც არაერთ გზის იმსახურებს წიგნს უფასოდ-გაზიკებში. წიგნი შეიცავს 1130 გვერდს, დაგეგმილია სსუფიად, კარგს ქალაქზედ და ჭარბს მხოლოდ ერთ მან., ჩვეულებრივად უდო 1 მ. და 15 კაპ., სსუცხო (ბჭრის გრავირს სათავით და მოვლილი) დაგეგმილია მსხეთ-სსწავლა. გასაგებნი სსწავ 20 კაპ.; წიგნი ფს-დაგებობად (სს ნალო. სს.) შეიკება გაწიკონ. უმთავრესი სსწავობა ტფლისში, კვეჭეთის ქუჩაზე, ალექსანდრეს ბაღის პირდაპირ, გამოცემისა წიგნი-სსწავლობა. ადრესი: ტიფის. Книжная торговля, Ис. Зах. Имедашвили.
(10—10)